

Rättsfallssamlingen

Mål C-39/23

**Keva m.fl.
mot
Skatteverket**

(begäran om förhandsavgörande från Högsta förvaltningsdomstolen)

Domstolens dom (första avdelningen) av den 29 juli 2024

”Begäran om förhandsavgörande – Artikel 63 FEUF – Fri rörlighet för kapital – Beskattning av utdelning till offentligrättsliga pensionsfonder – Skillnad i behandling mellan offentligrättsliga pensionsfonder med hemvist i landet och offentligrättsliga pensionsfonder utan hemvist i landet – Endast offentligrättsliga pensionsfonder med hemvist i landet är undantagna från skattskyldighet – Jämförbara situationer – Skäl – Behov av att säkerställa det socialpolitiska målet – Behov av att upprätthålla en väl avvägd fördelning av beskattningsrätten mellan medlemsstaterna”

Fri rörlighet för kapital och friheten att utföra betalningar – Begränsningar – Skattelagstiftning – Beskattning av utdelning – Utdelning till offentligrättsliga pensionsfonder – Skillnad i behandling mellan offentligrättsliga pensionsfonder med hemvist i landet och offentligrättsliga pensionsfonder utan hemvist i landet – Endast offentligrättsliga pensionsfonder med hemvist i landet är undantagna från skattskyldighet – Otillåtet – Skäl – Föreligger inte

(Artikel 63 FEUF)

(se punkterna 43, 46, 47, 49–51, 55–58, 60–65, 68, 71, 72, 74 och 75 samt domslutet)

Resumé

EU-domstolen bekräftar i ett mål om förhandsavgörande att en nationell ordning som innebär att det för den skattemässiga behandlingen av utdelning från bolag med hemvist i landet görs en åtskillnad mellan olika mottagare, strider mot den fria rörligheten för kapital. Denna åtskillnad görs uteslutande baserat på utdelningsmottagarnas hemvist.

I förevarande fall hade klagandena i målet vid den nationella domstolen, det vill säga tre finska offentligrättsliga pensionsinstitut med olika juridiska former, betalat kupongskatt i Sverige på utdelning från svenska bolag. Eftersom utdelningen inte hade beskattats i Finland kunde den kupongskatt som tagits ut i Sverige inte avräknas i enlighet med det nordiska skatteavtalet¹. I Sverige är de offentligrättsliga pensionsfonderna, vilka utgör en del av staten, befriade från inkomstskatt.

¹ Avtalet mellan de nordiska länderna för att undvika dubbelbeskattning beträffande skatter på inkomst och på förmögenhet, undertecknat i Helsingfors den 23 september 1996.

Klagandena i det nationella målet ansåg att uttaget av kupongskatten i Sverige stred mot den fria rörligheten för kapital i den mening som avses i artikel 63 FEUF, eftersom klagandena var jämförbara med de svenska offentligrättsliga pensionsfonderna. De ansökte därför hos Skatteverket om återbetalning av den kupongskatt som tagits ut i Sverige.

Efter att de fått avslag på sina ansökningar fortsatte tvisten ända upp till Högsta förvaltningsdomstolen, som hänsköt tolkningsfrågorna till EU-domstolen.

Högsta förvaltningsdomstolen undrar om en sådan ordning som innebär att man beskattar utdelning från bolag med hemvist i landet till offentligrättsliga pensionsinstitut utan hemvist i landet, medan man inte beskattar utdelning som lämnas till offentligrättsliga pensionsfonder med hemvist i landet, är förenlig med den fria rörligheten för kapital, i den mening som avses i artikel 63 FEUF.

EU-domstolen anser att en sådan ordning strider mot artikel 63 FEUF.

EU-domstolens bedömning

För det första konstaterar EU-domstolen att den aktuella ordningen utgör en restriktion för den fria rörligheten för kapital, som i princip är förbjuden enligt artikel 63 FEUF. Denna ordning ger nämligen upphov till en skillnad i skattemässig behandling som leder till att utdelning till offentligrättsliga pensionsinstitut utan hemvist i landet behandlas på ett oförmånligt sätt, vilket kan avhålla dessa institut från att investera i bolag som är etablerade i Sverige.

Att en medlemsstat åberopar punkterna 10 och 12 i kommentarerna till artikel 24 i det modellskatteavtal² som utarbetats av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), där det anges att en stat inte är skyldig att låta offentliga organ och myndigheter i en annan stat åtnjuta samma skatteförmåner som dem som den beviljar sina egna offentliga organ och myndigheter, saknar i detta avseende betydelse när det handlar om fullgörandet av de skyldigheter som åligger medlemsstaten enligt fördraget.

Dessutom är medlemsstaterna vid utövandet av sin befogenhet att själva utforma sina system för social trygghet skyldiga att iaktta unionsrätten, bland annat EUF-fördragets bestämmelser om de grundläggande friheterna.

För det andra finner EU-domstolen att skillnaden i behandling mellan offentligrättsliga pensionsinstitut utan hemvist i landet och offentligrättsliga pensionsfonder med hemvist i landet avser situationer som är objektivt jämförbara.

Det faktum att en offentligrättslig pensionsfond ingår som en del i svenska staten betyder inte nödvändigtvis att fonden befinner sig i en annorlunda situation än ett offentligrättsligt pensionsinstitut utan hemvist i landet med beaktande av skattebefrielsens syfte att undvika en rundgång av svenska statens allmänna medel. Detta syfte skulle nämligen även kunna uppnås om offentligrättsliga pensionsinstitut utan hemvist i landet i Sverige omfattades av samma skattebefrielse för utdelning från bolag med hemvist i landet som offentligrättsliga pensionsfonder med hemvist i landet.

² Modellavtal för att undvika dubbelbeskattning av inkomst och förmögenhet, utarbetat av OECD:s kommitté för skattefrågor och bilagt OECD:s rekommendation av den 30 juli 1963 om undanröjande av dubbelbeskattning.

Dessutom kan den omständigheten att offentligrättsliga pensionsinstitut utan hemvist i landet, till skillnad från de offentligrättsliga pensionsfonderna med hemvist i landet, inte har till syfte att främja det svenska socialförsäkringssystemets finansiella stabilitet och hållbarhet, inte utgöra ett argument som omöjliggör en gränsöverskridande jämförelse av pensionsfonder, eftersom varje fond per definition har till syfte att skydda stabiliteten och hållbarheten hos ett särskilt nationellt pensionssystem.

Det enda relevanta kriterium som ska beaktas för att bedöma huruvida skillnaden i behandling mellan offentligrättsliga pensionsfonder med hemvist i landet och offentligrättsliga pensionsinstitut utan hemvist i landet återspeglar en objektiv skillnad mellan situationerna, är i förevarande fall fondernas hemvist. Skillnaderna mellan dessa två typer av aktörer vad gäller deras juridiska form eller utformningen av deras uppgifter vid uppbörden av pensionsavgifterna eller utbetalningen av pensioner förefaller nämligen inte ha någon direkt koppling till den skattemässiga behandlingen av utdelning från svenska bolag.

För det tredje slår domstolen slutligen fast att varken behovet att säkerställa det svenska socialpolitiska målet eller behovet av att upprätthålla en välavvägd fördelning av beskattningsrätten mellan medlemsstaterna kan i det aktuella fallet utgöra ett tvingande skäl av allmänintresse som rättfärdigar den aktuella svenska ordningen i förhållande till den fria rörligheten för kapital.